

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Edward
Nazwisko: Kowalczyk
Miejsce urodzenia: Makowiec
Data urodzenia: 02-11-1941
Imię ojca: Władysław
Imię matki: Janina
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 17/83, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Radom w latach 1983-1984, w sprawie „posiadania i produkcji ulotek o treści antypaństwowej z zamiarem ich rozpowszechniania”. Dnia 28.09.1983 w miejscu zamieszkania Edwarda Kowalczyka przeprowadzono przeszukanie, które nie doprowadziło do odnalezienia „ulotek ani urządzeń do ich produkcji”. Edwarda Kowalczyka nie było w domu podczas tych czynności. Został jednak zatrzymany tego samego dnia - jako „podejrzany o współudział w wykonywaniu nielegalnych materiałów o treści antypaństwowej” i osadzony w areszcie. W dniu 29.09.1983 przesłuchano go w charakterze podejrzanego, jednakże nie przyznał się do zarzucanych mu czynów, jak też posiadania wiedzy o podawanych faktach i osobach. W związku z „brakiem wystarczających dowodów procesowych, świadczących o kontynuowaniu (...) nielegalnej działalności”, dnia 30.09.1983 Edwarda Kowalczyka zwolniono z aresztu. W dalszym etapie postępowania występował jako świadek.	Akta o sygn. IPN Ra 04/362, t. 1-2, 4 (364/III).	

Akta główne postępowania przygotowawczego nr RSD 10/86, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Radom w 1986 roku, w sprawie „podejmowania działań w celu wywołania niepokoju publicznego (...)”, tj. czyn z art. 282a kk. Edward Kowalczyk został wymieniony w „Notatce urzędowej” z dnia 05.06.1986, dotyczącej ustaleń dokonanych przez funkcjonariusza WUSW Radom w wyniku analizy „materiałów dotyczących nielegalnej działalności Ob.[ywatelki] B.[arbary] Jaworskiej” w latach 1983-1986. Miał on należeć do grupy osób zaangażowanych w „działalność sprzeczną z prawem”, które współpracowały „z przedstawicielami warszawskiego podziemia”. Zdaniem funkcjonariusza opracowującego „Notatkę”, „celem wspomnianej działalności miało być m.in. „wywołanie niepokoju społecznych lub rozruchów w związku z 10-tą rocznicą tzw. wydarzeń radomskich, do których inspirowała tzw. Tymczasowa Komisja Koordynacyjna [NSZZ] >Solidarność< (...)”. W związku z tym funkcjonariusz proponował przeprowadzenie przeszukań u osób wskazanych w „Notatce” oraz przesłuchanie ich pod kątem opisanych kwestii. W dniu 05.06.1986 wiceprokurator Prokuratury Rejonowej w Radomiu (nr sprawy: Ds. 1886/86) wydał „Postanowienie o zarządzeniu przeszukania” w miejscu zamieszkania Edwarda Kowalczyka, w związku z podejrzeniem, że mogą tam być „gromadzone (...) i przechowywane nielegalne pisma i wydawnictwa o treści mogącej wywołać niepokój społeczny”. Przeszukanie przeprowadzono 09.06.1986, o godz. 6.20. Odnaleziono m.in. fotografie związane z NSZZ „Solidarność”, ks. Jerzym Popiełuszką oraz „Czerwcem 1976”. Tego samego dnia przesłuchano E. Kowalczyka w charakterze świadka. Odnosił się on do „zakwestionowanych” (zabranych przez SB) przedmiotów, twierdząc, że nabywał je podczas uroczystości kościelnych lub otrzymywał od nieznanym mu osób. W dniu 23.06.1986 wiceprokurator Prokuratury Rejonowej w Radomiu wydał kolejne „Postanowienie o zarządzeniu przeszukania” u E. Kowalczyka (z takim samym uzasadnieniem). Przeszukanie odbyło się dzień później, o godz. 6.00. W jego wyniku „nie znaleziono przedmiotów stanowiących dowód przestępstwa” lub takich, „których posiadanie jest zabronione”.

Akta o sygn. IPN Ra 04/473 t. 1 (476/III).

Akta kontrolne postępowania przygotowawczego nr RSD 10/86, prowadzonego przez Wydział Śledczy WUSW Radom w 1986 roku, w sprawie „podejmowania działań w celu wywołania niepokoju publicznego (...)”, tj. podejrzenia dokonania przestępstwa z art. 282a kk. Znajdują się tu również dokumenty dotyczące Edwarda Kowalczyka (w tym tożsame z dokumentacją w aktach głównych postępowania). Materiały zawierają m.in. korespondencję Naczelnika Wydziału Śledczego WUSW Radom, kierowaną do Prokuratury Rejonowej w Radomiu w związku ze śledztwem RSD 10/86 i postępowaniem prokuratorskim nr Ds. 1886/86, np. pisma z 05.06.1986 oraz z 21.06.1983 w sprawie wydania postanowień o zarządzenie przeszukań u osób wskazanych przez SB (m.in. u E. Kowalczyka). Znajduje się tu także dokumentacja odnosząca się bezpośrednio do przeszukań przeprowadzonych w miejscu zamieszkania Edwarda Kowalczyka w dniach 09.06.1986 oraz 24.06.1986. Postanowieniem wiceprokuratora Prokuratury Rejonowej w Radomiu z dnia 17.09.1986 postępowanie zostało umorzone z powodu „niewykrycia sprawców”.

Akta o sygn. IPN Ra 04/383 (385/III).

Akta kontrolne Wydziału Śledczego WUSW Radom z 1986 roku, dotyczące akcji krypt. „Brzoza”, polegającej na „przeprowadzaniu na terenie całego kraju rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych z rozpoznanymi operacyjnie osobami zaangażowanymi aktywnie w działalność struktur konspiracyjnych”. Edward Kowalczyk został wytypowany do przeprowadzenia „rozmowy” przez Wydział VI WUSW Radom (pismo Zastępcy Naczelnika Wydziału VI WUSW Radom do Naczelnika Wydziału Śledczego z 01.09.1986). Ponadto w „Notatce służbowej” z dnia 29.08.1986, sporządzonej przez funkcjonariusza Wydziału VI, znajduje się charakterystyka E. Kowalczyka oraz opis podejmowanych przez niego działań, m.in. uczestnictwo w działalności ośrodka Duszpasterstwa Rolników przy kościele św. Jana w Radomiu oraz w comiesięcznym czuwaniu przy grobie ks. Jerzego Popiełuszki w Warszawie, udział w rocznicowych uroczystościach patriotyczno-religijnych i w „nielegalnych zgromadzeniach pod płytą upamiętniającą wydarzenia >Czerwca 76< w Radomiu”. Służba Bezpieczeństwa podejrzewała go także o kolportaż „nielegalnych wydawnictw” na terenie Zakładów Metalowych „Walter”, w których pracował. W aktach znajduje się również „Notatka służbowa” z dnia 11.09.1986, dotycząca rozmowy profilaktyczno-ostrzegawczej, jaką dwóch funkcjonariuszy SB przeprowadziło tego dnia z E. Kowalczykiem, próbując nakłonić go do „skorzystania z dobrodziejstw amnestii i ujawnienia swojej działalności”. Jak podano w „Notatce”, Edward Kowalczyk zaprzeczył, „by prowadził jakąkolwiek działalność o wrogim politycznie charakterze”. Funkcjonariusze sporządzili dodatkowo odrębną „Notatkę urzędową”, stwierdzającą przeprowadzenie z E. Kowalczykiem „rozmowy” oraz zapoznanie go z odpowiednimi przepisami kodeksu karnego i kodeksu wykroczeń; pod treścią znajduje się odrębna adnotacja: "W[yżej]/wymieniony odmówił stanowczo podpisania niniejszego dokumentu".

Akta o sygn. IPN Ra 04/439 (441/III).

Edward Kowalczyk został zarejestrowany przez Wydział Śledczy WUSW Radom do postępowania przygotowawczego nr RSD 4/88, w związku z tym, że „w dniu 3.05.1988 w Radomiu na ul. Żeromskiego niósł na czele nieleg.[alnej] demonstracji transparent o treści mogącej wywołać niepokój publiczny lub rozruchy, nawołując w ten sposób do nieposłuszeństwa”, tj. o wykroczenie z art. 52a § 1 pkt 2 i 4 kodeksu wykroczeń. Dnia 13.05.1988 skierowano w tej sprawie wniosek do Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia, które w dniu 26.05.1988 ukarało E. Kowalczyka grzywną w wysokości 45 000 zł oraz „przepadkiem transparentu”. Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim (II instancja), na rozprawie w dniu 11.07.1988 podtrzymało orzeczenie wydane w I instancji.

Karta rejestracyjna postępowania przygotowawczego II podejrzanego z Kartoteki Biura Śledczego MSW.

Akta kontrolne Wydziału Śledczego WUSW Radom „w sprawie naruszenia porządku publicznego w Radomiu w dniu 03.05.1988 r.” Materiały zawierają m.in. „Protokół przesłuchania sprawcy wykroczenia” z dnia 06.05.1988, odnoszący się do przesłuchania Edwarda Kowalczyka w związku z jego udziałem w tej manifestacji. W aktach znajduje się też „Wniosek o ukaranie” Edwarda Kowalczyka, skierowany dnia 13.05.1988 przez Naczelnika Wydziału Śledczego WUSW Radom do Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia. Jako „opis czynu”, będący podstawą do ukarania, podano: „W dniu 3 maja 1988 r. w Radomiu na ul. Żeromskiego niósł na czele nielegalnej demonstracji ulicznej transparent z napisem: >ZAPRZESTAĆ REPRESJI! UWOLNIĆ WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH<, czym podjął działania w celu wywołania niepokoju publicznego lub rozruchów, nawołując w ten sposób do nieposłuszeństwa”. Do dokumentacji włączono także wokandę Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia z 26.05.1988 oraz wokandę Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim z 11.07.1988, podczas których rozpatrywano sprawę Edwarda Kowalczyka.

Akta o sygn. IPN Ra 04/456 (458/III).

Akta sprawy o wykroczenie, dotyczące Edwarda Kowalczyka, obwinionego o popełnienie wykroczenia określonego w art. 52a § 1 pkt 2 i 4 kw., w związku z udziałem w demonstracji, która odbyła się 03.05.1988 w Radomiu. Świadcami w tej sprawie byli funkcjonariusze, którzy odebrali demonstrantom transparent, niesiony m.in. przez Edwarda Kowalczyka. Dokonano też szczegółowych oględzin zarekwirowanego transparentu. Jako materiał dowodowy dołączono także zdjęcia uczestników demonstracji, wśród których zidentyfikowano Edwarda Kowalczyka. W dniu 06.05.1988 został on przesłuchany jako „sprawca wykroczenia”, zaś 13.05.1988 Naczelnik Wydziału Śledczego WUSW Radom skierował do Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia wniosek o jego ukaranie. W dniu 26.05.1988 Kolegium I instancji uznało Edwarda Kowalczyka winnym popełnienia zarzucanego wykroczenia i „biorąc pod uwagę stopień winy oraz szkodliwość społeczną czynu”, wymierzyło mu karę zasadniczą w wysokości 45 000 zł oraz 1 000 zł kosztów postępowania (nr sprawy 2166/88). W dniu 27.05.1988 Edward Kowalczyk wniósł odwołanie od decyzji Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia. Jednakże dnia 11.07.1988 Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim (II instancja) utrzymało w mocy rozstrzygnięcie, które zapadło w I instancji. Dodatkowo E. Kowalczyka obciążono kwotą 2 500 zł kosztów postępowania (nr sprawy B/367/88). Edward Kowalczyk nie uczestniczył w rozprawie. Opuścił salę rozpraw z uwagi na decyzję „składu orzekającego”, który „wyłączył jawność”, aby uniemożliwić pozostanie na sali osobom, które mu towarzyszyły. Do akt dołączono również odpis Postanowienia Sądu Okręgowego w Radomiu z dnia 05.04.2018 (sygn. akt II Ko 1/18), który uznał za nieważne orzeczenie Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia z 26.05.1988 oraz orzeczenie Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim z 11.07.1988, stwierdzając, że uczestnictwo Edwarda Kowalczyka w manifestacji było „związane z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego”.

Akta o sygn. IPN Ra 10/14 (2166/88).

Dokumentacja Wydziału Śledczego WUSW Radom z lat 1988-1990, dotycząca „postępowań przed kolegiami ds. wykroczeń w sprawach politycznych”. Edward Kowalczyk został wymieniony m.in. w piśmie z dnia 13.05.1988, w którym Naczelnik Wydziału Śledczego WUSW Radom powiadamiał Wydział Inspekcji Biura Śledczego MSW o osobach, wobec których skierowano tego dnia wnioski o ukaranie przez Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia w związku z ich udziałem w manifestacji, mającej miejsce 03.05.1988. Ponadto w „Notatce służbowej dot. rozpraw przed Kolegium Rejonowym ds. Wykroczeń w Radomiu w sprawach o wykroczenia z art. 52a kw., dotyczących brania udziału w nielegalnym zgromadzeniu w dniu 3 maja 1988 r. w Radomiu przed pomnikiem >Czerwiec – 76< i podejmowania działań w celu wywołania niepokoju publicznego oraz nawoływania do nieposłuszeństwa”, z dnia 24.06.1988, funkcjonariusz Wydziału Śledczego omawiał przebieg rozpraw, gdzie jednym z obwinionych był Edward Kowalczyk. Następnie, w „Meldunku o rozstrzygnięciu kolegium ds. Wykroczeń II instancji” z dnia 11.07.1988, Naczelnik Wydziału Śledczego WUSW Radom poinformował Wydział Inspekcji Biura Śledczego MSW, że na rozprawie, która odbyła się 11.07.1988, Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim, w trybie zaocznym, utrzymało w mocy orzeczenie wydane wobec Edwarda Kowalczyka dnia 26.05.1988.

Akta o sygn. IPN Ra 02/78 t. 2 (124/Ad).

„Informacje dzienne” WUSW Radom, wysłane do Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych w 1988 roku. W Meldunku z dnia 13.05.1988 znajduje się informacja o skierowaniu przez Wydział Śledczy do Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia wniosków o ukaranie kolejnych uczestników „nielegalnej demonstracji ulicznej”, która odbyła się 03.05.1988. Podano, że wnioski te dotyczyły czterech osób niosących transparenty na czele demonstracji, w tym Edwarda Kowalczyka. Natomiast w Meldunku z dnia 26.05.1988 powiadamiano o karach wymierzonych przez Kolegium Rejonowe ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radomia (I instancja) kilku obwinionym w tej sprawie, m.in. Edwardowi Kowalczykowi, wobec którego orzeczono grzywnę w wysokości „45 tys. zł, bez zmiany na karę zastępczą aresztu” oraz „przepadek przedmiotów służących do wykroczenia” i 1 000 zł kosztów postępowania. Następnie, w Meldunku z dnia 11.07.1988 zawarto informację o utrzymaniu w mocy orzeczenia kolegium I instancji przez kolegium II instancji, tj. przez Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim. Edward Kowalczyk został też wymieniony w Meldunku z dnia 29.11.1988, gdzie występuje jako jeden z sygnatariuszy pisma, złożonego w Urzędzie Miasta i Gminy w Skaryszewie, które informowało o „powołaniu i rozpoczęciu działalności przez Tymczasową Radę Gminną NSZZ R[olników] I[indywidualnych] >Solidarność<”.

Akta o sygn. IPN Ra 02/65 (111/Ad).

Akta kontrolne, „dotyczące realizacji wytycznych Dyrektora Biura Śledczego MSW w zw. z próbami tworzenia zakładowych struktur byłej >Solidarności<”, zawierające dokumentację Wydziału Śledczego WUSW Radom z lat 1988-1989. Edward Kowalczyk wymieniony jest w „Notatce urzędowej” Komendanta Posterunku MO Skaryszew z dnia 29.11.1988, jako członek nowo powstałej Tymczasowej Rady Rolników Indywidualnych NSZZ „Solidarność”, o której ukonstytuowaniu powiadomiono Urząd Miasta i Gminy Skaryszew. W związku z tym, pismem z 30.11.1988, Naczelnik Wydziału Śledczego WUSW Radom zwrócił się do Prokuratury Rejonowej w Radomiu o przeprowadzenie z członkami Rady (w tym z E. Kowalczykiem) „rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych, mających na celu spowodowanie odstąpienia tych osób od prowadzenia działalności sprzecznej z prawem”. O faktach tych oraz o czynnościach podjętych przez Wydział Śledczy WUSW Radom, powiadomiono także Wydział Inspekcji Biura Śledczego MSW.

Akta o sygn. IPN Ra 04/461 (463/III).

„Informacje dzienne” WUSW Radom, wysyłane do Gabinetu Ministra Spraw Wewnętrznych w 1989 roku. W Meldunku Zastępcy Szefa WUSW ds. SB w Radomiu z dnia 17.01.1989 znajduje się informacja, że w dniu 16.01.1989, na Wydziale P-15 Zakładów Metalowych im. gen. Waltera w Radomiu wywieszono ogłoszenia, powiadamiające, że z dniem 06.01.1989 „podjęła działalność Komisja Wydziałowa NSZZ >Solidarności<”. W jej skład wszedł m.in. Edward Kowalczyk.

Akta o sygn. IPN Ra 02/66 (112/Ad).

Akta Sprawy Operacyjnego Sprawdzenia (SOS) krypt. „Drukarz” (nr rej. 12607), prowadzonej przez Wydział III WUSW Radom w okresie 16.01.1989 - 10.05.1989, w związku z informacjami o planowanym utworzeniu „nielegalnego punktu poligraficznego dla potrzeb działaczy (...) >Solidarności<”. W „Wyciągu” (sporządzonym 24.04.1989) z doniesienia tajnego współpracownika ps. „Kazio” z dnia 17.04.1989, znajduje się informacja o wyjeździe 15.04.1989 grupy 21 osób z Radomia „na dyżur do grobu ks. Popieluszki” przy kościele św. Stanisława Kostki w Warszawie. Edward Kowalczyk został wymieniony jako jeden z członków tej grupy.

Akta o sygn. IPN Ra 05/931 (1078/II).